

Жаттығу ойыны:

«Орнында тұрып биіктікке секіру.»

Мақсаты: секіре білу дағдыларын дамыту, жылдамдықтары мен күштерін есептей білу.

Луланы өткен күнден қалған жоқтастан тазалауға көмектесу

Мақсаты: өз еріктерімен тонка бөлінуге, өз еріктерімен еңбек етуге баулу.

Қимылды ойын: «Орамал тастамақ»

Мақсаты:

Ойын шартын түсініп ойнауға, аңғарымпаздыққа, шанныандыққа баулу.

Жаттығу ойыны

Затты нысанаға дақтыру.

Мақсаты: қол күштерін, көз мөлшерін дамыту.

Наурыз**Серуен № 3****Бұршақты бақылау**

Мақсаты:

«Бұршақ» түсінігімен таныстыру;

Табиғатта неге бұршақ жауатыны туралы түсінік беру;

есте сақтаулары мен зейіндерін белсендіру.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Бұршақ жауғанда» А. Меңдібай

«Аспанды бұлт торлап,

Күн кенет бұзылды.

Жел тұрып, сап-салқын,

Жауын исі сезілді.

Айнала тарсылдап,

Ақ моншақ төгілді.

Жер беті ағарып,

Мұз болып көрінді.

Моншақты ұстап ап,

Көргім кеп барады-

Қолымда көп моншақ,

Су болып ағады.»

Тәрбиеші әңгімесі: күннің шуағы молайып, жер қызған кезде су буланып ыстық ауамен жоғары көтеріледі. Жерден жоғары кеңістік үнемі салқын, сондықтан да су тамшылары мұзға айналады. Жауын жауған уақытта кейбір мұздың ірі түйіршіктері еріп үлгермейді де, жерге мұз күйінше құлайды. Табиғаттың бұл құбылысы «бұршақ» деп аталады. Бұршақ көбіне жаңбырмен араласып жауады. Жерге түскен бұршақтар жылы ауамен тез еріп кетеді.

Наурыз**Серуен № 4****Итті бақылау**

Мақсаты: жануарлардың көктемгі өмірі туралы түсініктерін жүйелендіру; жануарлар тіршілігіндегі өзгерістер себебін іздей білуге үйрету, өздерінің үйіндегі жануарларына деген жауанкершілік сезімдерін дамыту.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Күшігім» А. Меңдібай

«Кіп-кішкентай күшігім,

Сүйкімдісін өзінің.

Еркелейді ойнақтап,

Жылтырын-ай көзінің.

Оратылып аяққа,

Бір сәт тыным таппайды.

Кел, достарым, жасқанба,

Күшігім менің қаппайды»

Тәрбиеші сұрақтары.

Бұл күшік сендерге ұнай ма?

Күшікке қандай ат лайық деп ойлайсындар?

Күшіктің көңіл-күйі қандай?

Не себепті көңіл-күйі көтеріңкі деп ойлайсындар?

Сендерше күшіктер көбіне немен айналысқанды жақсы көреді?

Үйде асырауға алған иттер өз иесін өте жақсы көреді. Ол онымен үнемі бірге болады, иесі үшін қандай да бір қиыншылыққа төтеп береді. Ол өз иесін

<p>Көлеңке, салқын жерде ұзақтау жатады.</p> <p>Зерттеу жұмысы: Мұз түйіршіктерінің қай жерде тез еритінін анықтау: ашық жерде ме, әлде бұта түбінде, үйдің көлеңке бетінде ме?</p> <p>Еңбек: Аула қараушыға кескен бұталарды ауладан жинап алуға көмектесу. Мақсаты: бірлесе жұмыс істеуге, бастаған істі аяқтауға, еңбек нәтижесіне қуануға үйрету.</p> <p>Қимылды ойын: «Ақ серек-көк серек». Мақсаты: ойын шартын сақтап ойнауға, құрбыластарын тыңдай білуге, олармен санасуға баулу.</p> <p>Жаттығу ойыны «Кім алда?». Мақсаты: бірінің соңынан бірі, қатар сақтап, бір ырғақпен жүкіруге үйрету.</p>	<p>ешуақытта сатпайды. Ит - адамның сенімді досы.</p> <p>Бірақ, біздер де оны күту, дұрыс тамақтандыру керек екенін ұмытпауымыз керек. Яғни біз өз күшігімізді немесе мысығымызды, өзімізге тиесілі қандай да бір жануарымыз болса оған қамқор болуымыз керек екенін естен шығармағанымыз, оларды сүйе білгеніміз жөн.</p> <p>Еңбек: Жер қазу жұмыстарына қатысу. Мақсаты: ұжыммен жұмыс істей білулерін тиянақтау; еңбексүйгіштікке тәрбиелеу, бастаған істі аяқтауға деген құлшыныстарын арттыру.</p> <p>Қимылды ойын: «Қасқыр қақпан». Мақсаты: белгі бойынша әрекет етуге баулу; жылдамдық, байқампаздық дағдыларын дамыту.</p> <p>Жаттығу ойыны: Қимылдарын дамыту. Мақсаты: секіру техникасын меңгерту (жіппен секіруге жаттықтыру).</p>
---	---

<p>Наурыз Серуен № 5 Бұлттарды бақылау Мақсаты: әлемді жалпы түсінудің негізі ретінде жер мен аспанды біртұтас деп ұғынуды қалыптастыруды жалғастыру</p> <p>Бақылау барысы: Көркем сөз «Бұлт» Ә. Ақыпбекұлы «Бұлттың қайда тұрағы, Біле алмадым мұны әлі. Білерім көк аспанның Бұлт көшпелі бұлағы.» Тәрбиеші балаларға сұрақ береді. Аспанға қараңдар, не көріп тұрсыңдар? Бүгінгі бұлттар қандай? Қалай ойлайсыңдар, бүгін қар немесе жаңбыр жауады ма? Бұлт қай бағытқа жүзіп барады?</p>	<p>Наурыз Серуен №6 Қарды бақылау Мақсаты: Табиғаттағы маусымдық өзгерістерге бақылауды жүргізуге үйрету Өлі табиғаттағы (күн – қар) болатын өзара байланыстар туралы білімін тиянақтау</p> <p>Бақылау барысы: Көркем сөз «Бұл қай кезде болады» Ш. Ахметов «Ақ қар еріп, Су көбейіп, Сай-салаға ағады. Бүршік шашып, Жапырақ ашап, Гүл, бәйшешек басады. Бөбектерім, айтыңдаршы,</p>
--	---

<p>Енбек: Бұлдіршіндердің алаңындағы сырғанақ құрылысының орнын тазалауға көмектесу Мақсаты: бірлесіп жұмыс істеуді, жасалған жұмыстан рахат алуды үйрету. Кішкентайларға көмектесуге дайын болуға тәрбиелеу.</p> <p>Қимылды ойын «Үйсіз қоян» Мақсаты: бір-біріне соқтықпай жүгіре білуді үйрету; жылдамдыққа және шыдамдылыққа тәрбиелеу.</p> <p>Жеке жұмыс: Жаңылтпаш айту: «Ала бұлт ақ па, Ақ бұлт ақ па? Ала бұлт ақ ем, Ақ бұлт ақ» Анау арал қай арал, Қайыңды арал, талды арал» Жұмбақ: Етек-жеңі жиналмай, Дауыл тұрса дым қалмай, Түйдектеліп көшеді, Төз-төз болып өшеді. (бұлт)</p>	<p>Бұл қай кезде болады?» Балаларға сұрақтар: Қазір жылдың қай мезгілі? Көктемде табиғатта қандай өзгерістер болады? Аулда қар еріп жатқан жер байқала ма? Неге бұл жердің қары еріп жатыр? Халық болжамдары қар ұлпалары ірленсе күннің жылытуын күт, қараторғай келсе көктемді қарсы ал. Көктемнің алғашқы күндерінен бастап күннің нұрағы молаяды. Күннің көзі көбірек түсетін жерлердегі қарлар еріп, жер бұсына бастайды. Аяққа басқан қар тапталып, кешкі аяғымен қатқақ пайда болады. Бірақ, бұл ұзаққа созылмайды. Күннен күнге күннің жылуы молайып, жердегі қар еріп, суға айналады.</p> <p>Зерттеу жұмыстары: Күн астындағы және көлеңкеде жатқан қардың тереңдігін өлшеу. Күннің көзі көп түсетін жердегі қар неге аласа, көлеңкедегі қар неге биік?</p> <p>Енбек: Жолдарды қоқыстан тазалау. Мақсаты: бірлесіп жұмыс істеуді үйрету.</p> <p>Қимылды ойын «Қояндар мен ашылар» Мақсаты: қуаныштан қашып құтылуларын, тез жүгіре білулерін дамыту.</p> <p>Жаттығу ойыны «Қозғалыстарын дамыту» Мақсаты: дақтырған затты нысанаға түсіруге жаттығу.</p> <p>Халық болжамы: Жыл құстары тобымен келсе, көктем бірден болып, жаз ерте шығады.</p>
<p>Наурыз Серуен № 7 Шырша ағашын бақылау Мақсаты: Қаламызда өсетін ағаштармен таныстыруды жалғастыру;, Шырша ағашын басқа ағаштармен салыстыру.</p>	<p>Наурыз Серуен № 8 Су тамшыларын бақылау Мақсаты: Температураға байланысты су күйінің өзгеруі туралы білімдерін тиянақтау; зерттеу қызметін өздігінен орындай білу.</p>

Ағаштардың көктемді өзгерістері туралы білімдерін молайту.

Бақылау баярысы:

Көркем сөз «Жасыл шырша» К. Әзірбаев

«Қанша заман өткенмен,

Ескірмейтін асыл шырша.

Алатаудың көктемімен,

Дөссыңғой сен, жасыл шырша.

Өзгермейсің қыс келсе де,

Бояңды оңдырмайсың.

Аяз шымшып, тістесе де,

Жапырағыңды тоңдырмайсың.»

Балаларға сұрақтар:

Шырша ағашының басқа ағаштардан айырмашылығы неде?

Балалар шырша ағашын неге жақсы көреді?

Шырша ағашы туралы қандай жұмбақтар білесіңдер?

Тәрбиеші әңгімесі: Шырша ағашы адамға өте ұнамды, қуаныш сыйлайтын ағаш. Шыршаны ойыншықтармен безендіріп, жаңа жылды қарсы аламыз. Өкінішке орай, біздің осындай қиянаттарымыздан шырша орманы сиреп барады. Қазір шыршаны кесіп, бүлдірмес үшін, жасанды шыршалар шығарылды. Қаламызда шырша ағаштары отырғызылып, қала көшелеріне сән беруде.

Шыршаны тек қана адамдар емес, жан-жануарлар мен құстар да жақсы көреді. Қалың шырша орманында аюлар апанын, тиіндер індерін, құстар ұяларын салады.

Зерттеу жұмысы: шырша ағашын маңайдағы басқа ағаштармен салыстыру, ерекшеліктерін атау.

Еңбек: шырша ағашының айналасын тазалау.

Мақсаты: ұжыммен бірлесе жұмыс істеуге деген құлшыныстарын арттыру.

Қимылды ойын: Доппен ойын.

Мақсаты: Қозғалыс координацияларын дамыту..

Жаттығу ойыны

Доппен жаттығу.

Мақсаты: допты жоғары лақтырып, екі қолмен қағып алуға жаттықтыру.

Мақал-мәтел:

даңдыларын жетілдіру

Бақалау баярысы

Көркем сөз «Сүңгілер» А. Меңдібай

«Күн сүңгісіні төкті кеп,

Қар да ерп бастала

Шатыранан әр ұбап,

Төмен қарап салбырап,

Мұз сүңгілер астана,

Найда бола бастала

Тарс - тарс тамып тамшылар,

Тапнамсыз жерге тамала.

Қардың суы еріген,

Сай қуалай ағалы.»

Балаларға сұрақтар:

Мұз сүңгілер қай бетте ұзын болады – көлеңке бетте ме, әлде күн бетте ме? (күн бетте)

Неге? (күн бетте күн қатты қызырғанда да, сондықтан сүңгілер ұзын болады)

Аязды күндері сүңгілер өсе ме, әлде қысқара ма? (қысқарады, аяз бен желден олар сынады)

Шуақты күні не? (өседі)

Қай беттегі сүңгілер тез ериді? (күн беттегі, себебі күн мөлді қыздырады да, ол суға айналады)

Қанекей, тексеріп көрейік: бір ыдысты көлеңке беттегі сүңгінің астына,

екінші ыдысты күн беттегі сүңгінің астына

қояйық. Қай ыдысқа су көп жиналады

екен. Келесі күні серуен етпакқанда

ыдыстарды қарайды, қай ыдыста су көп, қай ыдыста аз жинаған.

Еңбек:

Кішкентайлардың ойын алаңына баратын жолға құм шашуға тәрбиешіге көмектесу.

Мақсаты: кішкентайлар мен олардың тәрбиешілеріне көмектесу, өзара көмек қолын беруге тәрбиелеу.

Қимылды ойын

«Ляғыңды сулама»

Мақсаты:

Кедергіден ескіріп өте білу және

шашыраңқы жүкіре білу дағдыларын

Орман ел дәулеті, жер сәулеті
Ақбамасын атап та, аспаннан өткес.

Бекіту Жаттығу ойыны Қонғалыстарын
дамыту

Мақсаты қонғалыс уақытында өлдерін
сақталдыра білуге оқыту.

Халық бәйжамы:

Мұз сүңгі ұнын және жні болса, көктем
ұзақ, ас мол болады.

Сәуір

Серуен № 1

Күнлі бақылау

Мақсаты:

Күн мерзгісінның адамдар, өсімдіктер және
жануарлар өміріне әсері туралы білімдерін
бекіту.

Бақылау барысы:

Тәрбиеші жұмбақтар жасырады:

«Үлкен алтын табақтан,

Әлемге нұр таратқан.» (күн)

«Алауға оранып,

Көкке өрлеп шығалы,

Бір айналып оралып,

Көкжиекке бұғалы.» (күн)

Күн биікке көтерілген сайын, күн жылы әрі
ұзақ болады. Күннің жылудынан қар ериді, жер
жылды. Шөптер өсе бастайды. Ағаштар
бүршік жаралы.

Табиғатта тағы қандай өзгерістер болады?

Күн қай жақтан шығалы?

Қай жаққа батады?

Жарқырап тұрған күнге тура қарауға бола ма?
Неге?

Зерттеу қызметі:

Ағаш, пластмасса, металл заттарға қол тигізіп
қарау, қайсысын күн көп қыздырады?

Қандай заттар тез қызады, қоңыр түсті ме, әлде
ашық түсті ме?

Күннің көзіне ұзақ уақыт қандай заттың
көмегімен қарауға болады? (қоңыр түсті
әйнекпен)

Еңбек:

Ойын алаңы айналасындағы жолдарды
тазалауға аула тазалаушыға көмектесу..

Мақсаты: үлкендерге көмектесуге деген
ынталарын дамыту.

Сәуір

Серуен № 2

Қардың еруін бақылау

Мақсаты:

Табиғаттағы өзара байланысты көре
білуге үйрету.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Көктем келді»

Б.Қозыкеев

«Қар су болып жөнелді,

Қалды дала жалаңаш,

Күн нұрына кенелді,

Бүршік атып бар ағаш,

Келіп көктем күстары,

Бау бақшада ән салды.

Оларды жас достары,

Ұя жасап қарсы алды.»

Көктемде таңертең қар бетінде мұз
қақтары пайда болатыны туралы айту.

Бұның себебі күн көзінің шуағынан
қардың үстіңгі беті ериді де, түнгі аяздан
мұз болып қатады. Бұны мұзқатқак деп
атайды.

Зерттеу қызметі:

Көлеңке беттегі қар үйінділері мен еріген
қарды және сайдағы суды қарау.

Көлеңкедегі қатқан қармен, күн беттегі
қарқатқакты салыстыру.

Еңбек:

Тәрбиешімен бірге ауладағы сынған ағаш
бұталарын шығару.

*Мақсаты: тек қана сынған бұталарды
жинауға, аулада тазалық сақтауға
үйрету.*

Қимылды ойын

«Ормандағы аюда».

Мақсаты: белгі бойынша жүкіру, қуып

Мақсаты: оқушы жұмыс істеуге деген күш-жігерін арттыру

Қимылды ойын: «Үшты үшты»

Мақсаты: кейіндерін дамыту, байқампаздыққа, тез ойлап, тез шешім қабылдауға үйрету.

Жеке жұмыс:

Жарытпаштар жаттау:

«Үйің үйің үйіңкіі,
 Үйіңге кім үйретті?»

Үйің үйің үйіңкіі,
 Үйіңге өзім үйреттім.»

Мақсаты: сөздік қорыңды байыту.

Тыйым сөздер:

Құс ұясын бұзба,
 Құсқа тас атпа,
 Құс жұмыртқасын сындырма.

де жәй берменгі

Балаларға сұрақтар

Мойнаң ағашы қай уақытта гүлдейді?
 Мойнадың жемістері қай уақытта піседі?
 Мойна жидектерінен не жасайды?
 Мойнадың басқа қандай қасиеті бар?
 Бұл ағашты не үшін сақтауымыз керек?

Еңбек:

Үлкендерге ағаш отырғызуға көмектесу.

Мақсаты: ағаш отырғызу және оны өсіруге деген ынталарын ояту, табиғатты көркейтуге тәрбиелеу.

Қимылды ойын

«Біңдің аулада не өседі?».

Мақсаты: ағаштар аттарын есте сақтауларын тиісінше, аталған жерге тез жетуге, тез ойлауға, тез шешім қабылдауға баулу.

Жаттығу ойыны

Қимылдарын дамыту

Мақсаты: дән лақтыруға жаттықтыру.

Мақал-мәтел:

Бір тал кессең, он тал ек.
 Бір ағаштан жасалады мың шыршы,
 Мың ағашты өртен кетер бір шыршы.

Сәуір

Серуен № 5

Ауладағы бұталар мен өсімдіктерді бақылау

Мақсаты:

Бұталар мен кез келген ағаштардың тіршілік иелері екендігі туралы түсініктерін тиянақтау.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Көктем» Б. Жақын

«Көктем келді бүгін,
 Күнім төкті нұрын,
 Сайрап барлық құстар,
 Ән салуға құштар,
 Түрлі - түсті әйбәт,
 Гүлдер шықты жайнап,
 Қызыл - жасыл аймақ,
 Қырга шықтық ойынап.»

Балаларға сұрақтар:

Көктем келгені айнала көршіңіз ортада қандай

Сәуір

Серуен № 6

Тастарды бақылау

Мақсаты:

Тастардың әртүрлілігімен және олардың қасиеттерімен таныстыру.

Бақылау барысы:

Балабақша ауласындағы ойын алаңындағы бір ағаштың түбіне әртүрлі тастар салынған қаншықты тығу.

Қаншық тығылған ағашты суреттен айту.

Қаншық табылғаннан кейін балалармен әңгіме өткізу.

Тастар әртүрлі болады. Оларды жәй тас деп айтуға болмайды, себебі әр тастың өз ерекшелігі болады. Кейбір тастар бағалы, ал жәй тастардың да пайдасы өте көп.

Сұрақтар:

өмірлері туралы байқалдылар?

Ауылдағы тағамдар байланып қандай өмірлері бар?

Бұталар мен шөптерден қандай көктем бейнесін көріп тұрғандар?

Дидактикалық тапсырмалар:

Ауылдағы тағамдардың қандай ерекшеліктері бар? Егер тағамдар көп пе?

Елбек:

Ауылдағы елдің тағам бұталарымен жетілу, бұталар түбін тазалау

Мақсаты: елбексүйімшілікке баулу, бірнеше жұмыс істеу дидактикалық дамыту, істеген жұмыс нәтижесіне қуана білу.

Қималды ойын «Кім атаңның атаңша тез жетеді?»

Мақсаты: атаңның атаңша тез жетуді, ойыны қабылдеттерін дамыту, жылдамдыққа баулу.

Жаттығу ойыны: Құпиялыларды дамыту.

Мақсаты: сақтау дұрыс жүрулері мен жеңіл жүгірулерін танытау.

Мақал мәтел:

Бабасы еккенді, баласы орады.

Сәуір айы су айы, мамыр айы гүл айы.

Дана көптен, дәрі шөптен

Төртінші күннің күнінің бірісіне-ү?

Алтын төртінші күнінің бірісіне-ү?

Жаңа төртінші күнінің бірісіне-ү? Күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү? Төртінші күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү? Төртінші күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү?

Төртінші күннің бірісіне-ү? Төртінші күннің бірісіне-ү?

Елбек:

Ұжымда жұмыс, біліммен жұмыс

Мақсаты: ұжыммен бірнеше жұмыс

істеуге, біліммен істі аяқтауға, біткен іске қуаныға тәрбиелеу.

Қималды ойын.

«Байға»

Мақсаты: нысанға тез жетуге деген

құшарлықтарын, жеңіске деген

құшарлықтарын арттыру.

Жаттығу ойыны: Құпиялыларды дамыту.

Мақсаты:

секірген жерден секіруге жаттықтыру.

Сәуір

Серуен № 7

Бұлттарды бақылау

Мақсаты:

Олі табиғат құбылыстары туралы білімдерін тиянақтау, табиғатты бақылауға деген қызығушылықтарын арттыру.

Бақылау барысы:

Көркем сөз. «Бұлт» О. Ақынбекұлы

«Бұлттың қайда тұрағы?»

Біле алмадым мұны әлі.

Білерім көк аспанның.

Бұлт-көшпелі бұлағы.»

Тәрбиені сұрақтары.

-Бұлт дегеніміз не?

Сәуір

Серуен № 8

Желді бақылау

Мақсаты:

Жел туралы түсініктерін бекіту; жел түрлерін есте сақтау.

Бақылау барысы:

Тәрбиені балаларға жұмбақ жасырады:

Ағаштарды шайқайды,

Көңге көрінбейді.

Шарлағанда сай-сайды,

Бір сәт ерінбейді. (жел)

Тәрбиені балаларға айналаны бақылауға, ағаш бұтақтары қандай шайқалып тұрғанын байқауға ұсынды.

- Бұлттардың түсі қандай болады?
- Бұлттар неден тұрады? (сан жетпейтін су тамшыларынан немесе мұз түбіршіктерінен.)
- Бұлттардың қандай түрлерін білесіңдер? (түйдек бұлттар, шарбы бұлттар, қат-қабат бұлттар, түнерген найзағайлы бұлттар)
- Неге түйдек бұлттар дейміз? (олар аспанда түйдек-түйдек болып тұрады)
- Шарбы бұлттар неге ұқсады? (ақ ұлпана, мамыққа, жақсылап аңарып қарасаң олардан таныс бейнесерді көруге болады)
- Ең үлкен бұлттар қай бұлттар? (түнерген найзағайлы бұлттар)
- Қандай бұлттар жаңбыр әкеледі? (түйдек бұлттар, түнерген бұлттар)
- Бұлттар неіктен аспанда жүреді? (оларды жел куады)

Зерттеу жұмысы:

Аспандағы қандай бұлттар екенін анықтау. Бір нәрсеге (өлі және тірі табиғатқа жататын) ұқсайтын бұлттарды табу.

Еңбек:

Алаңды егу жұмыстарына дайындау; қояншықтарды жинау, сыпыру. Мақсаты: бірлесе жұмыс істеуге деген ынталарын қалыптастыру.

Қимылды ойын «Қасқыр қақпан».

Мақсаты: ойын ережесін түсініп, шартын сақтап ойнауға, ептілікке, алырлыққа баулу.

Жеке жұмыс:

Математикалық жаттығулар.

Мақсаты: так және жүп сандарды санай білу дағдыларын жетілдіру.

Халық болжамы:

Ірте көктемде найзағай ойнап, күн күркіремесе, жаз күрт ақ болады.

Сұрақтар жауап:

Желдің қандай түрлері болады?

Жел неге соғады?

Атмосферада ауа әртүрлі қалыды: жылы ауа жыны болады, сондықтан жердегі көтерініп, ол суық ауа ағып болады. Ол төмен тартылады. Осыдан ауада қозғалып пайда болады. Желдің күші жылы және суық ауаның температурасының айырмашылығына байланысты. Ауа массасы бағынша тез қозғалған сайын желдің күші де соншалықты қатты болады. Желдің бағытын анықтаумен айналысатын адамдарды метеорологтар және синоптиктер деп атайды.

-Барынша қатты желдердің атын ата? (деуыл, қойын, бұрықсын, бұран.)

-Әліміз желді қалай атайды? («самал жел» деп атайды)

-Желдің гін көруге болады ма?

Зерттеу жұмысы:

Компас арқылы желдің бағытын анықтау.

Флюгердің көмегімен желдің күшін анықтау.

Еңбек:

Гүл өсіретін (клубба) алаңды дайындау

Мақсаты: бірлесе жұмыс істей білу дағдыларын бекіту, жұмысты бар ынтасымен орындау.

Қимылды ойын «Кім жылдам?».

Мақсаты: жүзкіруге жаттықтыру, жылдамдықтарын дамыту.

Жаттығу ойыны Бір-біріне доп лақтыру.

Мақсаты: қозғалыс координаталарын дамыту.

Халық болжамы:

Өрмекші бұрышқа тығылса, жел болады.

Сәуір

Серуен № 9

Сүтоғанды бақылау

Мақсаты: мұздың қасиеттері туралы білімдерін тиянақтау.

Бақылау барысы:

Сәуір

Серуен № 10

Топырақты бақылау

Мақсаты:

Торф топырағының қыртысымен таныстыру.

Күн өскен сайын коктем қыста кызарып, ол жылымы алып кетуде. Коктеминің ең бірінші жеңіс-жерді жүйтеді. Ал ермен қары ермен алаңдайлар найда бөтады, өгей шөптер өспін шығды. Ал, екінші жеңіс өзен көлдердің ерн бастады. Жерүте, қар үйнедеріндегі қарлар ерн, сай саланы құлап, өзенге барып құяды. Өзен сулары көтерініп, мұзды жарыды. Жарылан мұздар ағыспен бір-біріне сұқтыды. Мұздар жарылып, өзендер арнасынан асқан кезде ауа температурасы күнест төмендейді. Ал, су тоғандардағы мұздар ұзақ уақыт тұрады. Себебі онда ағые жоқ, су қозғалмайды. Бұл жерде мұздар жарылмайды, біртіндеп ерн.

Терітеу жұмысы: Су тоғандағы мұздың қалыңдығын мұз өлшегіні құралмен өлшеу, Тоғанд бетіндегі мұздың еруін бақылау

Еңбек:

Ауданы қоқыстан, сынған бұталардан тазалау. Мақсаты: үлкендерге көмектесуге деген ынталарын тәрбиелеу.

Қималды ойын

«Қасқыр қақпа»

Мақсаты:

белгі бойынша әрекет етуге үйрету;
ойын шартын сақтап ойнауға баулу;

Жаттыу ойыны

Ұяңдыққа секіру.

Мақсаты: ұяңдыққа секіруге жаттықтыру.

Бақылау барысы:

Етідің айынамысына шапшық көй. Ал, шапшықтар торфқа (шыамте-жә) бай болады. Торф бұл әрі тынайтылып, әрі отып ол қатты қыпай кетсе тез тұтанып Торф дымсып, жабыл-жақ, кыстемде шығал кезінде ол ауыр. Ол суына пашар тектеді, өгер қыпай торф үстімен тексе, та аңкешіміне жабылып қалып. Сондықтан да бұндай тоқпақпен (жымысін жүрмесін дұрыс) Торфты атып а (жүйеке) және ағып түштеріне тынайтылып ретінде қыялы.

Терітеу жұмысы:

Торфтың құрық және шығал кесектерін санағыру

Құммен торфты санағыру;

Жер қыртысы қай жерде тез келеді.

Еңбек:

Ағып түштері мен ағып торф тасу.

Мақсаты: торфтың пайдалы қасиеттері туралы білімдерін тиянақтау.

Қималды ойын

«Ақсу-қасқар».

Мақсаты: берілген кеністікте белгі бойынша қашқандарды қуып жету, ойын шартын сақтау.

Жаттыу ойыны

Секіргін жіппен жағтыу ойындары.

Мақсаты: секіргін жіпті алға, кері айналдыра отырып секіруге үйрету.

Мақал-мәтел: Жері байдың-елі бай.

Қара жерге де, қамқорлық керек.

Мамыр

Серуен № 1

Бакбак гүлін бақылау

Мақсаты:

Бакбак гүлі туралы білімдерін тиянақтау (гүлдеудің алғашқы кезеңіне көңіл аудару); табиғатты қорғау және сақтауға деген ынталары мен іскерліктерін қалыптастыру; емдік өсімдіктер туралы білімдерін тиянақтау.

Бақылау барысы:

Көркем сөз.

«Аннақ, аншық бакбактар,

Мамыр

Серуен № 2

Жолжелкенді бақылау

Мақсаты: емдік өсімдіктер туралы түсініктерін қалыптастыруда танымдық белсенділіктерін дамытуды жалғастыру. Жолжелкеннің ерекшелігі мен емдік қасиеті туралы білімдерін молайту.

Бақылау барысы:

Тәрбиеші әңгімесі:

-Жолжелкен қазақстанның барлық жерінде өседі. Көше бойып келе жатқан

Үлбіреген бақбақтар,
Қудды киіз ак үйлер,
Парашюттен аумайды,
Төнеді кеп жан-жақтан,
Сәл-пәл самал жел соқса,
Тамашалап сәбилер,
Ак ұлпалар заулайды.»

Кәдімгі бақбақ көктемнің тұңғышы. Халық оны «Жер күні», «денсаулық эликсирі» деп атайды.

Бақбақ көп жылдық шөптес өсімдік. Олар көбінесе үлкен жүргінші жол бойында, егістікте, шабындықта, жана тыңая бастаған жерлерде өседі. Бақбақтың гүлді сабақтары жапырақсыз, ең ұшында бір ірі гүл табақшасы болады. Бақбақ басын күн қызуына қарай бұрады. Күн батқан кезде гүл жапырақтары жабылып қалады, ал таңертең күн сәулесімен бірге ашылады. Бақбақ-тың гүл оралғысы екі қабат. Сәуір айынан қыр-күйек айына дейін гүлдейді. Гүл жарып болған кезде гүлдері ұлпа ұлпидек «парашюттерге» ай-налады.

Бақбақтың барлық бөлігі, әсіресе сабағы сүт сымаққа бай.

Бақбақ дәрілік өсімдік. Дәрі жасау үшін бақбақтың тамырын, гүлін, жапырағын пайдаланады. Бақбақтан жасалған дәрілер тәбетті ашуға, ас қорытуға, қан қысымын түсіруге, қатты ісіктерді басуға, ыстықты түсіруге тағы басқа көптеген ауруларды емдеуге пайдаланады. Бақбақты ең қажет дәрілік өсімдік ретінде сақтап, қорғау керек.

Балаларға сұрақтар:

Бақбақ гүлінің түрі қандай??

Ол жылдың қай мезгілінде әдемі болып көрінеді?

Бақбақтың қандай лақап аттары бар?

Бақбақты неге дәрілік өсімдік дейміз?

Зерттеу жұмысы: Бақбақтың сабағын кесіп, сүт сияқты сұйықты қарау.

Еңбек:

Гүл егілген алаң айналасын тазалау.

Мақсаты: Үлкендерге көмек беруге, үлкендер еңбегін бағалауға тәрбиелеу.

Қимылды ойын «Өз гүліңді тап».

Мақсаты:

жол жиегінде, өзен бойы, шағындық алқаптарда көптеп кездеседі. Сондықтан да балалар бұл өсімдікті «жолжелкен» деп атайтыны. Адам аяғы баспайтын жерлерде жолжелкенді кездестірмейсің. Күзде жолжелкеннің гүлдері тұқым шашқан кезде, ол аяқкіміге жабысып барып, басқа жерлерге дәннің түсуіне байланысты, кез келген жерде өсіп шығады. Жолжелкен маусымнан қыркүйек аралығында гүлдейді. Оның жапырақтарын маусым, шілде айларында жинайды. Жолжелкеннің жапырағын сабағымен қоса бүлдірмей алып, көлеңке жерде кептіреді. Жолжелкеннің жапырақтары дене сыртындағы аққан қанды тоқтатуға, күйген жараға, іріңді ісікке, шиканға қолданылады.

Жолжелкеннің шырынын жәндіктер шаққан жерге, асқазан ауруына, шаншуга, мұрыннан қан аққанда және дизентерияға пайдаланады.

Балаларға сұрақтар:

Мамыр айын халықта қалай атайды? (шешек айы)

Өсімдіктер қай жерде бар да, қай жерде жоқ? (күннің көзі көп түскен жерде бар)

Көлеңке, ылғал жерлерге әлі шөп шықпаған, неге? (өйткені ло жер әлі салқын)

Мамыр айындағы жаңбырдан соң шөптерде қандай өзгерістер болады?

(олар бұрынғыдан да жасылдана түседі)

Мына өсіп тұрған өсімдік қалай аталады? (жолжелкен)

Оны неге олай атаған?

Жолжелкеннің қандай көмегі бар, кім біледі?

Зерттеу жұмысы:

Луна арқылы жолжелкен жапырақтарын қарау, ерекшеліктерін табу.

Өгейшөппен жолжелкеннің айырмашылық-тары мен ұқсастықтарын айыру.

Еңбек:

түстерді айыра білуге, белгі бойынша әрекет етуге үйрету.

Жаттығу ойыны.

«Қимылдарын дамыту»

Мақсаты: - Қимыл белсенділіктерін арттыру; Ұзындыққа секіруге жаттықтыру.

Ойын алаңын тазалау.

Мақсаты: бірлесіп еңбек етуге,

еңбексүйгіштікке тәрбиелеу.

Қимылды ойын: «Бәйге».

Мақсаты: жеңіске деген құштарлықтарын арттыру, жылдамдықтарын дамыту.

Жаттығу ойыны:

«Дыбыстар арқылы жүру»

Мақсаты: теңе-теңдікті сақтау, берілген дыбыс ырғағына қарай қимыл жасау.

Мақал-мәтел:

Дана көптен, дәрі шөптен.

Құнарлы шөп, қосымша сүт.

Мамыр

Серуен № 3

Жәндіктерді бақылау

Мақсаты:

«Жәндіктер» сөзінің мағынасы туралы түсініктерін тиянақтау.

Оларды тіршілік ету ерекшеліктеріне қарай сатыстыра білуге үйрету.

Бақылау барысы:

Тәрбиеші жұмбақтар жасырады:

Гүлдің нәрін жинайды.

Адамға бал сыйтайды.

Еңбекқорды аялайды.

Еріншекті аямайды. Бұл не? (ара)

-Қанды сорып сүліктей.

Ызыңдап кеп шағады.

Бұл қандай бүлік дей? (маса)

-Ызыңдап ән салып.

Жұп-жұқа канаты.

Тәттіге тамсанып.

Қоқысқа қонады. Бұл не? (шыбын)

Құжынаған жұмыскер.

Бірлескенде тым іскер. (құмырсқа)

Тор тоқуға шебер-ақ.

Бірақ киім тікпейді.

Өнері де өнер-ақ.

Бірақ ісі бітпейді. (өрмекші)

Тәрбиеші сұрақтары:

-Жұмбақ жауаптарының шешуінде

айтылғандарды бір сөзбен нелер деп атаймыз?

(жәндіктер)

Мамыр

Серуен № 4

Ауа-райын бақылау

Мақсаты:Көктем мезгілінің аяғына

қарай өлі табиғаттағы болатын

құбылыстар туралы түсініктерін

қалыптастыруды жалғастыру.

Бақылау барысы

Көркем сөз. А.Мендібай

«Мамыр айы келгенде,

Дала гүлге толады.

Жайнап барлық атырап,

Қызық-дұман болады.

Бақшамызда біз еккен,

Гүл шоқтары гүлдейді.

Жапырақтар сыбдырлап,

«Қандай көркем, көр»-дейді.»

Тәрбиеші аулаға ерте көктем көрнісі

бейнеленген сурет алып шығып,

балалармен әңгіме өткізеді.

Балалар, қараңдаршы, мына суретте

жылдың қай мезгілі

суреттелген?(көктем).

Ал, сендер суреттен не көріп тұрсындар?

(қар еріп жатыр,жер су болып жатыр,

балалар құстарға ұя жасап жатыр)

Қар неліктен ериді, адамдар неліктен

жеңіл киінеді? (күн жылығандықтан)

Ал, көктемнің бұл мезгілін қалай

атаймыз? (ерте көктем)

Ерте көктем мен қазіргі мамыр айындағы

<p>-Тағы қандай жәндіктерді білесіңдер? (көбелек, құрт т.б.)</p> <p>-Қандай жәндік гүлдерді тозандандырады? (аралар)</p> <p>-Көктемде жәндіктер өмірінде қандай өзгерістер болады? (көктемде жұмыртқалардан личинкалар өсіп шығады)</p> <p>Жәндіктер қайда тіршілік етеді? (бақтарда, ағаштарда, су тоғандарда т.б.)</p> <p>-Қандай жәндіктердің пайдасы бар? (ара, жібек құрты, құмырска).</p> <p>-Қандай пайдалы жәндік орман, тоғайларды зиянды жәндіктерден қорғайды? (құмырска)</p> <p>-Масаларды неге зиянды жәндік деп атайды? (олар әртүрлі ауруларды тасиды)</p> <p>Зерттеу жұмысы: Қанқазын тауып, оның атын атау. Құмырсқалар «соқпағын» табу, бақылау.</p> <p>Еңбек: Алаңды қоқыстардан тазалау. <i>Мақсаты:</i> үлкендерге көмек беруге, үлкендер еңбегін қадірлеуге тәрбиелеу.</p> <p>Қимылды ойын «Аюлар мен аралар». <i>Мақсаты:</i> кеңістікте жүкіру, ұстап алуға, ұстатпауға тырысу. Ептілікке, жылдамдыққа баулу.</p> <p>Жаттығу ойыны: Қимылдарын дамыту. <i>Мақсаты:</i> жүкіру техникаларын жақсарту.</p> <p>Халық болжамы: күзде құмырска илеуі биік болса, қыс ұзақ әрі қатты болады.</p>	<p>табиғат көнісінде, ауа-райында өзгешелік бар ма? Қандай? (балалар жауабы тыңдалады)</p> <p>Қазір аспан көрінісі қандай? (ашық көк)</p> <p>Ағаштар бейнесі қандай болды? (барлық ағаштар жапырағы жайқалып, жап-жасыл болып тұр).</p> <p>Қыста қар жауған кезде ауа температурасы қандай еді?</p> <p>Жаңбыр қандай температурада жауады?</p> <p>Көктемнің соңғы айында табиғатта қандай өзгерістер болды?(күн шуағы молайды, гүлдер шықты, шөптер өсті, ағаштар жасыл жапыраққа малынды).</p> <p>Еңбек: Кішкентайлар алаңын қоқыстардан тазалауға көмектесу. <i>Мақсаты:</i> кішкентайларға көмектесу, еңбекке деген құлшыныстарын арттыру.</p> <p>Қимылды ойын «Үшінші артық». <i>Мақсаты:</i> ойын ережесін сақтап ойнауға, аңғарымпаздыққа баулу. Ұлттық ойындарға деген қызығушылықтарын арттыру.</p> <p>Жаттығу ойыны Қимылдарын дамыту. <i>Мақсаты:</i> Допты берілген бағытқа қарай оң және сол қолмен лақтыруға жаттықтыру; Қозғалыс координацияларын сақтау;</p> <p>Мақал-мәтел: -Сәуір айы-су айы, -Мамыр айы- гүл айы. -Көктемгі жауын артық болмас.</p>
---	---

<p>Мамыр Серуен № 5 Гүлзарды бақылау Мақсаты: Көктемгі гүлзар туралы түсініктерін кеңейту; Өсімдіктерді күту, сугару іскерліктерін тиянақтау;</p>	<p>Мамыр Серуен № 6 Велосипедті бақылау Мақсаты: Велосипедтің қажеттілігі туралы білімдерін тиянақтау. Бақылау барысы:</p>
---	---

Табиғатты сүйеге, әсемдігін сезінуге тәрбиелеу.

Бақылау барысы:

Тәрбиеші сұрақтар қойып, әңгімелесу жүргізеді.

Қандай үй гүлдерін білесіңдер?

Қандай дата гүлдерін білесіңдер?

Олардың қандай айырмашылығы бар?

Сендерге қандай гүлдер ұнайды? Неге?

Сендердің үйлерінде гүл бар ма? Қандай?

Оларды қалай күтесіңдер?

Гүлді отырғызбас бұрын не істеу керек?

Біздің гүлзарға отырғызуға арнап топта өсіріп

жатырған гүлдеріміз қалай аталады?

Гүлдер жақсы өсіп, гүлдеуі үшін не істеуіміз керек?

Осы кезде бізге гүлді неге аудаға отырғызуға болмайды?

Неге кейбір гүлдер көпжылдық, кейбіл гүлдер бір жылдық деп аталады?

Еңбек:

Гүл егетін алаңда жұмыс (тазалау, көпесту).

Мақсаты:

Бірлесе жұмыс істей білу іскерліктерін тиянақтау;

Гүлдердің өсуі туралы білімдерін қалыптастыру.

Қимылды ойын

«Қай топ тез жиналады?».

Мақсаты: жүкіруге жағтықтыру.

Жаттығу ойыны «Құлап қалма».

Мақсаты: бөрене үстімен жүруге жағтықтыру.

Мақал-мәтел: - Әр гүлдің иісі әр басқа.

Гүл-араға, бал-балаға.

Қызыл гүл көзге алыстан шалынар.

Балаларға жұмбақ жасыру

«Бірде екі дөңгелекті,

Бірде үш дөңгелекті.

Қажет кезде онымен,

Қызыққа да батасың,

Артып атып сөмкенді.

Серуенден те қайтасың.» (велосипед)

Балаларға сұрақтар:

Балалар, велосипедтер қандай болады?

(балаларға және үлкендерге арналған)

Олардың қандай айырмашылығы бар?

(көлемімен және дөңгелегімен)

Велосипед қандай бөлшектерден тұрады?

Велосипедте жүру қиын ба?

-Қалай ойлайсыңдар, велосипедпен жүру үшін жол ережесін білу керек пе?

-Велосипедтің машинадан қандай айырмашылығы бар ?

-Велосипедпен бір уақытта неше адам жүруге болады ?

Еңбек:

Алаңға баратын жолдарды қоқыстардан тазалау.

Мақсаты: бірлесе жұмыс істеуге деген құлшыныстарын қалыптастыру.

Қимылды ойын

«Теңге алу».

Мақсаты: еңгілікке, жылдамдыққа, жеңіске жетуге деген құштарлыққа баулу.

Жаттығу ойыны

Жаттығу нысанына лақтыру.

Мақсаты: қол күштерін, көз өлшемін, объектіні бағдарлай білулерін дамыту.

Мақал-мәтел: Жолда жүрсең, сақ жүр.

Мамыр

Серуен №7

Құмырсқаларды бақылау

Мақсаты:

Құмырсқалар туралы білімдерін тиянақтау;

Зерттеу жұмысына деген қызығушылықтарын арттыру.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Құмырсқа» Г. Оксен

Мамыр

Серуен №8

Пайтағайды бақылау

Мақсаты:

«Пайтағай» ұғымымен таныстыру;

Табиғат құбылыстары туралы шынайы түсініктерін қалыптастыру;

Сөздік қорларын байыту;

Бақылағыншықтарын дамыту.

«Күжынаған құмырсқа,
Ұйымшыл-ақ өздері.
Шығады ерте жұмысқа.
Жүкпен қайтып қашықтан,
Нелер шебер табылып,
Илеуіне асыққан.
Жасайды илеу жабылып.
Бәрі еңбекпен шынығар,
Жыл-жыл етіп көздері,
Ісін тындырып тынығар.
Балаларға сұрақтар»

Құмырсқалардың адамдарға және орманға қандай пайдасы бар? (зиянда жәндіктерді құртады)

Орманның қандай тұрғыны құмырсқа мен оның көбелектерін (личинкаларын) жеуге құмар? (аю мен тоқылдақ)

Құмырсқасыз жер болмайды. Құмырсқаларды «ағаш дәрігерлері» деп те атайды. Олар ағаштарды зиянды жәндіктерден қорғайды. Құмырсқалар өте еңбекқор, олар өздерінен бірнеше есе үлкен нәрселерді илеулеріне сүйрегіп тасиды. Құмырсқалардың илеуінің тесігі төбесінде болады. Құмырсқалар өз илеуінен ешқашан адаспайды. Неліктен деп ойлайсыңдар. Құмырсқалар өз илеулерін иіскеп жүріп иісінен табады. Әр илеу өз құмырсқаларынан басқа құмырсқаларды жолатпайды. Егер басқа илеудің құмырсқасы бара қалса, оны жабылып шағып тастайды. Әр илеудің өз иісі болады. Құмырсқалар тек қана ағаштардағы құрттарды құртып қана қоймайды, олар құстарға да көмектеседі. Құстар құмырсқаның илеуінің үстіне қанатын жайып отырады, құмырсқалар оларды үстеріндегі биттер мен бүргелерден тазалайды.

Құмырсқалардан бөлініп шыққан өткір қышқыл иістен көпке дейін құстарға бит, бүргелер жоламайды. Құмырсқаның қышқылынан дәрі-дәрмектер де жасайды. Құмырсқалар залалсыз, дәрменсіз жәндік болғандықтан оларға тиіспеуіміз керек.

Құмырсқалардың қандай пайдасы бар?
- Олар өз илеулерін қайда салады?

қане біздің құмырсқалар қалай жұмыс істеп

Бакылау барысы:

Тәрбиетті балаларға жұмбақтар жасырады
Астанада от қамшы осады.

Апты үнін ыпқынып қосады.

Дүрліктіріп алапты,

Шақтақ тастың жарқылы,

Бұлт көрпесін жұртады.

Балалар, бұл жұмбақтардың шешуі не екен?

Найзағай қай кезде ойнайды?

Астана неге күркірейді?

Күн күркіреп, найзағай ойнаған кезде табиғатта қандай құбылыс болады?

(жаңбыр жауады)

Найзағай ойнап, жаңбыр жауғанға құрт-құмырсқалар не істейді? (індері мен илеулеріне тығылады)

Қалай ойлайсыңдар, найзағай нелен пайда болады?

Ауа-райы нашар болған кезде бұлттар арасында электр тоғы жиналады.

Найзағай-бұл үлкен электр тоғының ұшқыны. Ұшқындар айналадағы ауаны қыздырады. Ыстық ауа салқын ауамен соқтығысады да, күннің күркіреуі пайда болады. күн күркіреген кездегі найзағай өте қауіпті. Найзағай жалғыз тұрған, биік заттарға жиі түседі. Сондықтан да найзағай ойнап тұрған кезде ағаштың астына тұруға болмайды.

Зерттеу қызметі

Жәй жаңбыр мен найзағайлы жаңбырды салыстыру, ұқсастықтыры мен айырмашылықтарын табу.

«Найзағайлы жаңбыр» Ө. Ақыпбекұлы

Нөсерлеп жаңбыр басталды,

Науада қалқып қақ қалды.

Найзағай тынбай жарқылдап,

Нөсер тұр құйып сатырлап.

Найзағайлы жаңбырды қалай атайды екен? (нөсер)

Еңбек

1 топ- ауланы тырмамен тазалау;

2 топ-коқыстарды шығару

Мақсаты:

жүр екен, қарайықшы! (олар өздінің ізімен, бірінен соң бірі илеулеріне қарай ағылуда)

Зерттеу қызметі:

Құмырсқалардың бір жолына құм, бір жолына қант себу. Олардың қалай әрекет ететінін бақылау.

Еңбек:

Ойын алаңын тазалау.

Мақсаты: бірлесе жұмыс істей білулерін жалғастыру.

Қимылды ойын

«Итеріспек».

Мақсаты:

Белгілі бір кеңістікте жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру;

Ұлттық ойынға деген қызығушылықтарын арттыру.

Жаттығу ойыны

Қимылдарын дамыту.

Мақсаты: оң және сол аяқпен секіруге жаттықтыру.

Тыйым сөздер: Құмырсқа илеуін бұзба.

Шағын топтарға бөлініп жұмыс істеуге үйрету;

Ұжыммен жұмыс істеуге, жұмыс нәтижесіне жетуге деген ынталарын арттыру.

Қимылды ойын

«Өз ағашыңды тап».

Мақсаты: ағаш аттарын есте сақтауға, зейінді, байқағыш және жылдам болуға үйрету.

Жаттығу ойыны

«Ағаштан ағашқа дейін».

Мақсаты: екі аяқпен және бір аяқпен секіруге жаттықтыру

Халық болжамы:

Ерте көктемде найзағай ойнап, күн күркіремесе, жаз құрғақ болады.

Қарлығаш келсе күн күркірейді.

Мамыр

Серуен № 9

Кемпіркосақты бақылау

Мақсаты:

Өлі табиғаттың бір бөлігі ретінде кемпіркосак туралы түсініктерін қалыптас-тыруды жалғастыру.

Бақылау барысы:

Тәрбиеші балаларға жұмбақ жасырады.

«Жарқылдан соң жаңағы,

Суға бөкті бар алап.

Көкте түрлі жолақты,

Өрнек тұрды ғаламат.» (кемпіркосак)

«Жаңбыр жуды жерімді,

Көкте өрмек керілді.» (кемпіркосак)

Жаңбыр жауып, күннің көзі көрініп тұрған

мезгілде аспаннан кемпіркосақты байқауға

болады. Ол жаңбыр тамшылары арасынан

күннің сәулесі өткен уақытта көрінеді. Жаңбыр

тамшылары негүрлым үлкен болса,

кемпіркосак соғұрлым анық көрінеді.

Кемпіркосакта жеті түс бар: қызыл, қызғылт,

Мамыр

Серуен № 10

Көбелектерді бақылау.

Мақсаты:

Көбелектер туралы білімдерін молайту: пайда болуы, көбеюі, құрлысы, пайдасы; барлық тірі табиғатқа қамқорлықпен қарауға тәрбиелеу.

Бақылау барысы:

Көркем сөз «Қызыл-жасыл көбелек»

Ш. Мұхаметжанов

«Дала қандай керемет,

Қойның гүлге толады.

Қызыл-жасыл көбелек,

Бір ұшып, бір қонады.

Қанша қусаң көбелек,

Қанаты бір талмайды.

Соныменен не керек,

Ақыры ұстай алмайсың.»

Жазда, жасыл алқапта, гүлдер басында

әдемі көбелектер ұшып жүреді. Олар

сондай әдемі, түрлі-түсті.

сары, жасыл, көгілдір, көк, күлгін. Бұлар барлық уақытта осы бір ретпен орналасатын. Балаларға сұрақтар:

-Кемпіркосақ қай уақытта пайда болатын ?

-Ол қай уақытта жоғалатын ?

- Кемпіркосақ қандай құбылыс, қалай пайда болады?

Тәрбиеші балаларға тапсырма береді.

Асфальт бетіне түрлі-түсті борлармен кемпіркосақтың суретін салу.

Еңбек:

Балабақша ауласын коқыстан тазалау.

Максаты: аула тазалаушыға көмек беру.

үлкендер еңбегін бағалауға тәрбиелеу.

Қимылды ойын

«Қасқыр қақпан».

Максаты:

Ойын шартының дұрыс орындалуын бақылау.

ойын кезінде байқампаз болуға баулу.

Жаттығу ойыны:

Қимылдарын дамыту.

Максаты: арқасымен алға қарай жүруге

жаттықтыру.

Халық ботжамы:

Кемпіркосақ кешке көрінсе, ертесіне күн ашық болады

Ертеде Римде адамдар көбелектерді өсімдіктер гүлдене пайда болған дегенге сенген

Көбелектің екі жұп қанаты бар. Олар майда қабыршақпен көмкерінен.

Сондықтан да оларды қабыршақ қанаттылар деп атайды. Көбелектің

демекші қабыршақпен және майда

шаштармен көмкерінен. Олардың қысқа мұрттары мен үлкен көздері бар. Гүлден

гүлге қонып көбелектер шырпын жинайды және оларды тұзақтан тартады. Жасқа

ұрғашы көбелектер жер қыртысына

жұмыртқаларын жинайды. Бірнеше

уақыттан соң жұмыртқалардан құрттар-личинкалар пайда болады.Осы осы

құрттардан нағыз көбелектер өседі. Түт

ағашының жапырақтарымен қоректенетін көбелектер адамға жібік

алатын жіңішке жіптерін сыйтайды.

Зерттеу жұмысы:

Қай гүлге қандай көбелектер қонып жүргенін қарау. (көбелектер көбіне өзі түсетін гүлдерге құмар болады)

Еңбек:

Гүлзардағы коқыстарды жинау

Максаты: еңбек ете білу іскерліктерін қалыптастыру, өз беттерінше тазалық

жүргізуге деген құштарлықтарын өяту.

Қимылды ойын: «Ақстар мен аралар».

Максаты: тәрбиеші белгісі бойынша жүкіруге, өрмелеуге жаттықтыру.

Жаттығу ойыны: «Көздің құлағы».

Максаты: Дәлден тигізе білуге жаттықтыру.